

NOTAT

2. generationsreformer og arbejdsmarkedsuddannelserne som en samfundsinvestering i fremtidig velstand

Hovedkonklusion

- Arbejdsmarkedsuddannelserne bør spille en central rolle i fremtidens 2. generationsreformer, da de kan bidrage til øget beskæftigelse for ufaglærte, indvandrere samt efterkommere og dermed øge den samlede velstand.
- Arbejdsmarkedsuddannelsernes målrettede og kompetencegivende forløb bør derfor anvendes systematisk til at styrke specifikke målgruppers arbejdsevne og tilknytning til et dynamisk arbejdsmarked.

Opkvalificering af arbejdsstyrken som en samfundsinvestering

Arbejdsmarkedsreformer har siden 1990'erne haft til formål at skabe et økonomisk incitament for beskæftigelse ved at øge indkomstforskellen mellem dem, som er i arbejde, og dem som ikke er i arbejde. Reformerne har overordnet set haft en stor effekt, og har bidraget til, at flere er kommet i uddannelse og i arbejde. Dog findes der komplekse arbejds- og uddannelsespolitiske udfordringer, hvor løsningerne på disse ikke har kunnet findes i tidligere reformer. Eksempler på udfordringer, der kunne løses via opkvalificering er:

- Der er mange ufaglærte, som mangler de rette kompetencer for at kunne imødekomme kravene på nutidens arbejdsmarked, og som ikke deltager i voksen- og efteruddannelse¹.
- Mange indvandrere, især med ikke-vestlig baggrund, står udenfor arbejdsmarkedet².

Regeringen har ultimo 2020 nedsat en kommission³ for 2. generationsreformer, som skal være den nye reformvej, der skal have et bredere fokus, understøtte den danske velfærdsmodel og medvirke til en reduktion af social ulighed.

2. generationsreformer skal have et bredere fokus, understøtte den danske velfærdsmodel og medvirke til at reducere social ulighed. Det overordnede formål med 2. generationsreformer er derfor at øge den samlede velstand bl.a. gennem uddannelse.

Forventningen til 2. generationsreformerne er, at uddannelse vil spille en central rolle ift. at øge beskæftigelsen og produktiviteten og dermed den fremtidige velstand. Det

¹ Potentialer ved 2. generationsreformer, Finansministeriet 2020

² Arbejdsmarkedsuddannelserne kan være vejen til beskæftigelse for indvandrere og efterkommere, Danske Erhvervsskoler og -Gymnasier 2021

³ Kommission for 2. generationsreformer, der nye reformveje, Regeringen 2020

formodes, at potentialet ved at løse de udfordringer, der ikke er blevet løst med incitamentsreformerne, er stort både samfundsmæssigt og personligt.

AMU bør derfor spille en central rolle i 2. generationsreformerne, da opkvalificering af arbejdsstyrken er en samfundsinvestering, med et stort potentiale⁴. På kort sigt kan disse investeringer betyde øgede offentlige udgifter, men på længere sigt har potentiale til at give et positivt afkast, da en opkvalificering af den enkelte vil betyde, at de går fra passivitet i arbejds- og uddannelsesfællesskabet til at være aktive og selvforsørgende frem for at modtage overførelsesindkomst. En øget beskæftigelse for dem, der ikke er i arbejde, vil medføre større velstand, hvilket er positivt for dansk økonomi.

Danmark står overfor et foranderligt arbejdsmarked, hvor den grønne dagsorden, IT-kompetencer m.m. i højere grad bliver en nødvendighed for, at den enkelte kan bibeholde beskæftigelsen, hvilket Dansk Energi også har påvist⁵. Der vil i fremtiden være en øget efterspørgsel på både faglært og ufaglært arbejdskraft til at imødekomme de politiske klimamål, hvormed en opkvalificering af denne målgruppes kompetencer er en nødvendighed.

Arbejdsmarkedsuddannelsernes målrettede og kompetencegivende forløb bør derfor anvendes systematisk til at styrke specifikke målgruppers arbejdsevne og tilknytning til et dynamisk arbejdsmarked. Derudover kan arbejdsmarkedsuddannelserne spille en central rolle for omskoling af dem, der ikke har mulighed for at blive i deres fag eller jobfunktion.

Der eksisterer et stort potentiale i at øge beskæftigelsesmulighederne for ufaglærte⁶, ikke-vestlige indvandrere samt ikke-vestlige efterkommere⁷. Det vil på sigt bidrage til øget velstand og en reduktion af social ulighed⁸, da et af de stærkeste våben imod social ulighed er en kombination af uddannelses- og beskæftigelsespolitiske indsatser.

⁴https://deg.dk/fileadmin/3_Uddannelser/VEU/Ny_hjemmeside/DEG_s_produkter/2_Arbejdsmarkedsuddannelserne_spiller_en_stor_samfundsmæssig_rolle_for_fremtidens_arbejdsmarked_211101.pdf

⁵ Beskæftigelseseffekter af investeringerne i den grønne omstilling, Dansk Energi 2020

⁶https://deg.dk/fileadmin/3_Uddannelser/VEU/Ny_hjemmeside/DEG_s_produkter/3_Arbejdsmarkedsuddannelserne_kan_vaere_vejen_til_beskaeftigelse_for_faglaerte_og_ufaglaerte_210110.pdf

⁷https://deg.dk/fileadmin/3_Uddannelser/VEU/Ny_hjemmeside/DEG_s_produkter/4_Arbejdsmarkedsuddannelserne_kan_vaere_vejen_til_beskaeftigelse_for_indvandrere_og_efterkommere_210114.pdf

⁸ <https://www.altinget.dk/forskning/artikel/amu-formaend-efteruddannelse-er-det-vigtigste-vaaben-i-kampen-mod-social-ulighed>